

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har den 27 maj 1999 beslutat bereda samtliga utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 1998/99:115 På ungdomars villkor jämte motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Konstitutionsutskottet begränsar detta yttrande till att gälla frågan om rösträttsålder. Därutöver gäller yttrandet en motionsvis aktualiserad fråga om ändring av reglerna för ekonomiska bidrag till de politiska ungdomsorganisationerna, en fråga som inte tillhör KU:s beredningsområde.

Konstitutionsutskottet yttrar sig därvid över följdmotionerna 1998/99:Kr33 yrkande 11 (fp), 1998/99:Kr35 yrkande 3 (fp) och 1998/99:Kr36 (mp).

Utskottet

Propositionen

I propositionen föreslås tre övergripande mål som skall ersätta tidigare riktlinjer för den nationella ungdomspolitiken:

- Ungdomar skall ha goda förutsättningar att leva ett självständigt liv.
- Ungdomar skall ha verklig möjlighet till inflytande och delaktighet.
- Ungdomars engagemang, skapande förmåga och kritiska tänkande skall tas till vara som en resurs.

De tre målen bör enligt propositionen ingå i ett system för styrning, uppföljning och analys av ungdomspolitiken. Förutom målen bör detta system bestå av delmål samt goda exempel, vilka utgörs av olika verksamheter som bidrar till att ungdomspolitikens mål uppnås.

I propositionen redovisas också ett antal prioriteringar samt åtgärder som genomförs eller kommer att genomföras med fokus på demokrati, rättvisa och framtidstro. Vidare redovisas regeringens syn på vissa frågor kring den kommunala fritids- och kulturpolitiken samt viktiga inslag i utvecklingen av en samlad ungdomspolitik i kommunerna. Slutligen redovisas i propositionen en svensk strategi för ungdomsfrågor i EU samt regeringens syn på ungdomar som en resurs i det internationella samarbetet.

Ingen av de frågor som behandlas i de här aktuella motionerna behandlas explicit i propositionen.

Motionsyrkanden

I motion Kr33 yrkande 11 (fp) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av *ett reformerat mandatbaserat bidragssystem till de politiska ungdomsförbunden*. Det framhålls i motionen att Folkpartiet tidigare motionerat i detta ärende med inriktning på att bidragssystemet bör baseras på partiernas mandat i riksdagen samt ett grundbidrag. Detta bör snarast genomföras enligt motionen.

I motion Kr35 yrkande 3 (fp) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om *utredning av rösträttsåldern*. Utredningen bör enligt motionen inriktas på en sänkning av den nuvarande rösträttsåldern, 18 år, till 16 år. Som skäl för en sådan förändring anges i motionen att kunskapsnivån och omvärldsorienteringen hos unga människor ökat avsevärt sedan den förra sänkningen av rösträttsåldern genomfördes, då från 21 till 18 år.

I motion Kr36 (mp) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i gällande lagstiftning att rösträttsåldern sänks till 16 år vid val till kommunfullmäktige, landsting och riksdag (yrkande 1), att rösträtten skall följa kalenderår i stället för födelsedatum (yrkande 2) och att försöksverksamhet införs med sänkt rösträtt vid val till kommunfullmäktige med sikte på att i framtiden även inkludera landstings- och riksdagsval (yrkande 3). Enligt motionen kan det politiska intresset stimuleras genom sänkt rösträttsålder, eftersom det känns mer meningsfullt att engagera sig i politik om man också kan påverka. Ungdomar besitter också enligt motionen kompetens och erfarenheter som är unika för just denna generation. I motionen anförts vidare att det är fel att ungdomar förhindras att rösta på grund av att de är födda sent på året trots att de är jämgamla med sina årskamrater. Den föreslagna försöksverksamheten bör genomföras i samtliga kommuner.

Utskottets bedömning

Bidrag till de politiska ungdomsorganisationerna

Ungdomsstyrelsen har i rapporten Förslag till förändrade bidragsregler (dnr 406-196/99) till regeringen föreslagit vissa förenklingar av bestämmelserna i förordningen (1994:641) om statsbidrag till ungdomsorganisationerna. Förslagen omfattar inte ändringar av det slag som framförs i motion Kr33 yrkande 11 (fp). Rapportens förslag bereds enligt vad utskottets kansli inhämtat i Regeringskansliet.

Utskottet finner att den här aktuella frågan tidigare behandlats av kulturutskottet, som har beredningsansvaret för frågan om regler för bidrag till ungdomsorganisationerna. Med anledning av motioner med snarligt innehåll framhöll utskottet i sitt betänkande 1996/97:KrU10 bl.a. följande:

Utskottet har också förståelse för att organisationerna vill ha ett bidragssystem som inte kan leda till att de beskylls för missbruk av bidragssystemet genom icke korrekt medlemsredovisning. Samtidigt finns det mycket starka skäl som talar emot ett bidragssystem av det slag som motionärerna skisse-

rar. Om storleken av bidraget till en organisation skulle göras beroende av hur många riksdagsmandat moderpartiet har, skulle detta innebära ett frångående av en av huvudtankarna i gällande system, nämligen att det är omfattningen av organisationernas egen verksamhet som skall avgöra bidragets storlek.

Konstitutionsutskottet kan för sin del inte finna några avgörande invändningar mot det synsätt som kulturutskottet i det citerade uttalandet gett uttryck för. På grund av detta anser utskottet att motion Kr33 yrkande 11 (fp) bör avstyrkas.

Sänkt rösträttsålder

Konstitutionsutskottet behandlar frågor om rösträttsåldern m.m. i betänkandet 1999/2000:KU2. Utskottet har i denna del avstyrkt motioner (c, v, mp) med väsentligen samma innehåll som de här aktuella med motiveringen att utskottet inte funnit anledning att frångå sin tidigare uttalade uppfattning att sambandet mellan rösträts- och myndighetsåldern inte bör brytas. Mot beslutet har representanten för Miljöpartiet reserverat sig. Utskottet hänvisar i denna del till det nämnda betänkandet.

Stockholm den 16 september 1999

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

I beslutet har deltagit: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Pär Axel Sahlberg (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Jerry Martinger (m), Inger René (m), Kerstin Kristiansson Grahn (s), Tommy Waidelich (s), Mats Einarsson (v), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Åsa Torstensson (c) och Helena Bargholtz (fp) och Britt-Marie Lindkvist (s).

Avvikande meningar

1. Bidrag till de politiska ungdomsorganisationerna

Helena Bargholtz (fp) anser att utskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning i avsnittet Bidrag till de politiska ungdomsorganisationerna bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det viktigt för de politiska ungdomsorganisationerna att de för att de skall kunna klara bl.a. uppgiften att utgöra ett forum

för unga människor som vill engagera sig politiskt får möjlighet att bygga verksamheten utifrån sina egna ambitioner och förutsättningar. Det nuvarande stödet bör därför bytas ut mot ett bidragssystem som underlättar flexibilitet och frihet i verksamheten. Stödet till de politiska ungdomsförbunden bör som framhålls i motion Kr33 yrkande 11 (fp) enligt utskottets mening utgå från den mandatfördelning som partierna har i riksdagen samt ett grundbidrag. Mot denna bakgrund bör motionen tillstyrkas.

2. Sänkt rösträttsålder

Åsa Torstensson (c) anser att utskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning avsnittet Sänkt rösträttsålder bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör rösträtten vara knuten till kalenderår så att den som fyller 18 år senast den 31 december valåret skall vara röstberättigad, även om vederbörande inte uppnått 18-årsgränsen på valdagen. Den som fyller 18 år under valåret men efter valdagen får vänta ytterligare fyra år på att få utnyttja sin rösträtt, vilket kan leda till en känsla av utanförskap för den drabbade. Utskottet anser mot denna bakgrund att motion Kr36 yrkande 2 bör tillstyrkas.

3. Sänkt rösträttsålder

Per Lager (mp) anser att utskottets yttrande under rubriken Utskottets bedömning avsnittet Sänkt rösträttålder bort ha följande lydelse:

I motion Kr36 yrkande 1 (mp) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring av gällande lagstiftning att rösträttsåldern sänks till 16 år vid val till kommunfullmäktige, landsting och riksdag. Enligt motionen kan det politiska intresset stimuleras genom sänkt rösträttsålder, eftersom det känns mer meningsfullt att engagera sig i politik om man kan påverka. Ungdomar besitter också kompetens och erfarenheter som är unika för just den generationen. Mot denna bakgrund anser utskottet att motion Kr36 yrkande 1 (mp) bör tillstyrkas.

I motion Kr36 yrkande 2 (mp) föreslås att rösträtten skall följa kalenderår i stället för fördelsdatum. Innebörden av detta är även den som fyller 18 år efter valdagen och senast den 31 december skall vara röstberättigad under det år vederbörande fyller 18 år. Enligt motionen är det fel att ungdomar förhindras att rösta på grund av att de är födda sent på året trots att de jämngamla med sina årskamrater. Enligt utskottets mening bör även denna del av motionen (yrkande 2) tillstyrkas.

Till kulturutskottet	1
Utskottet	1
Propositionen	1
Motionsyrkanden	2
Utskottets bedömning	2
Bidrag till de politiska ungdomsorganisationerna	2
Sänkt rösträttsålder	3
Avvikande meningar	3
1. Bidrag till de politiska ungdomsorganisationerna	3
2. Sänkt rösträttsålder	4
3. Sänkt rösträttsålder	4